

Hur gör vi ekonomiska analyser av hälsofrämjande hälso- och sjukvård?

HFS vårmöte 220317

Lars Lindholm

Professor i hälsoekonomi

Epidemiologi och global hälsa

Umeå universitet

10 miljarder för hälso- och sjukvård – hur använda?

	Hjärtsjuk- dom	Allergi	Psykisk sjukdom	M fl
Primär prevention	?	?	?	?
Sekundär prevention	?	?	?	?
Behand- ling	?	?	?	?
Rehabili- tering	?	?	?	?

10 mkr till prevention av hjärtsjukdom eller till behandling av allergi?

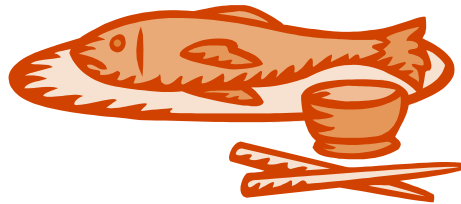
	Hjärtsjukdom	Allergi	Psykisk sjukdom	M fl
Primär prevention	+10			
Sekundär prevention				
Behandling		+10		
Rehabilitering				

Vilket alternativ ger mer
”hälsa” för pengarna?

Bästa möjliga folkhälsa givet en budget

Kostnad

Effekt

Men budgeten räcker inte till
att genomföra alla bra idéer!

Etisk plattform!

1. Människovärde
2. Behov- och solidaritet
3. Kostnadseffektivitet

Kostnadseffektiv=

Att åstadkomma så mycket
som möjligt av det
eftersträvansvärde för en
given budget

Kostnadseffektiv=

Vad strävar vi efter i
hälso- och sjukvård?

Att förebygga, bota,
lindra och trösta.

Kostnadseffektanalys

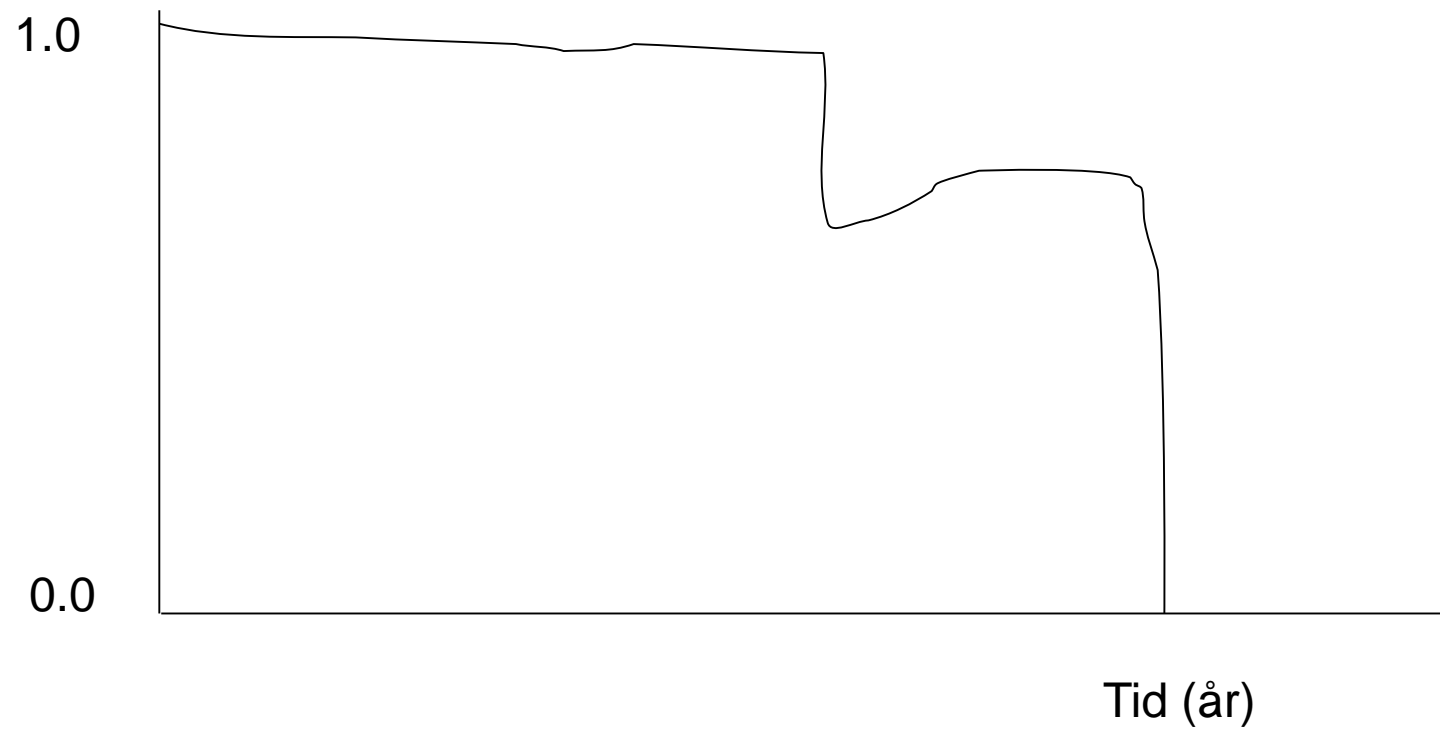
Behandling	A	B
Kostnad per patientår, kr		1 000 2 000
Förebyggda fall/1000 p-år		10 12
Antal som kan behandlas om budget = 10 mkr		10 000 5 000
Antal som <i>inte</i> kan behandlas om budget = 10 mkr		0 5 000
Total kostnad, mkr		10 10
Totalt antal förebyggda fall		100 60

Kostnad-
besparing

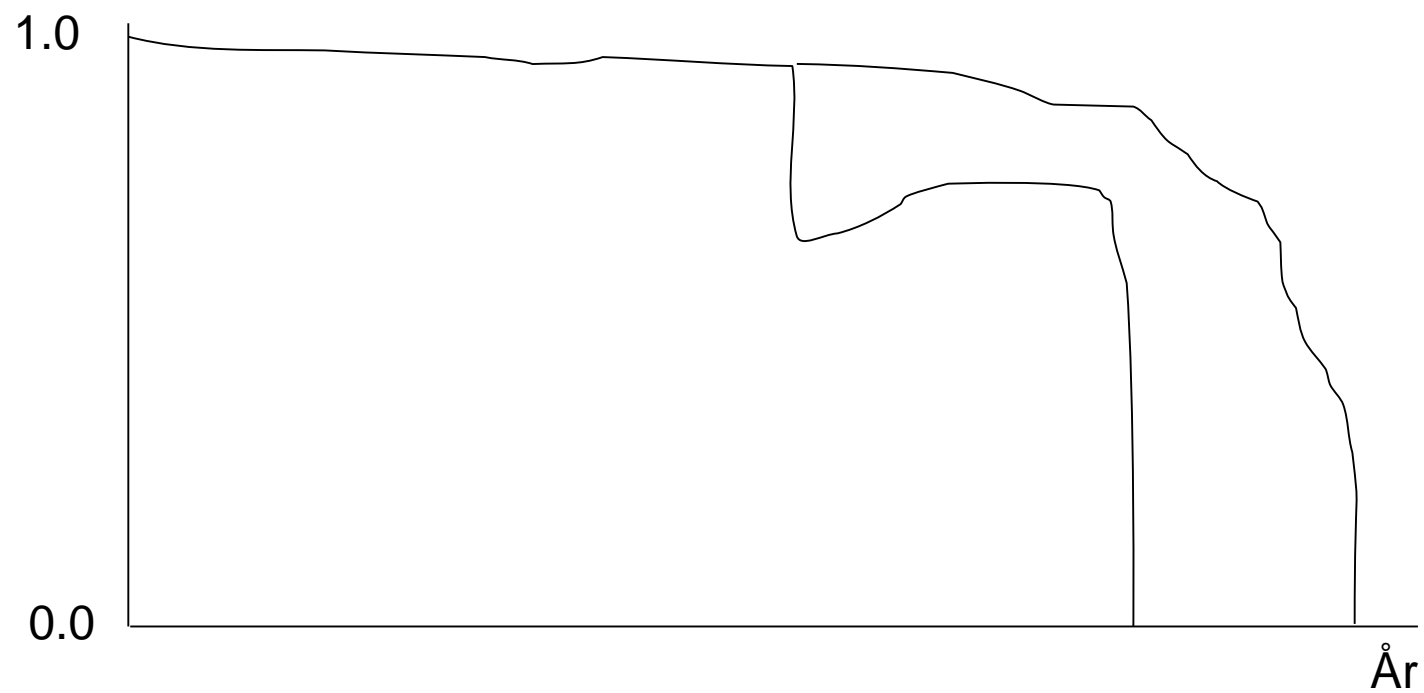

Effekter

Quality Adjusted Life Years (QALY)

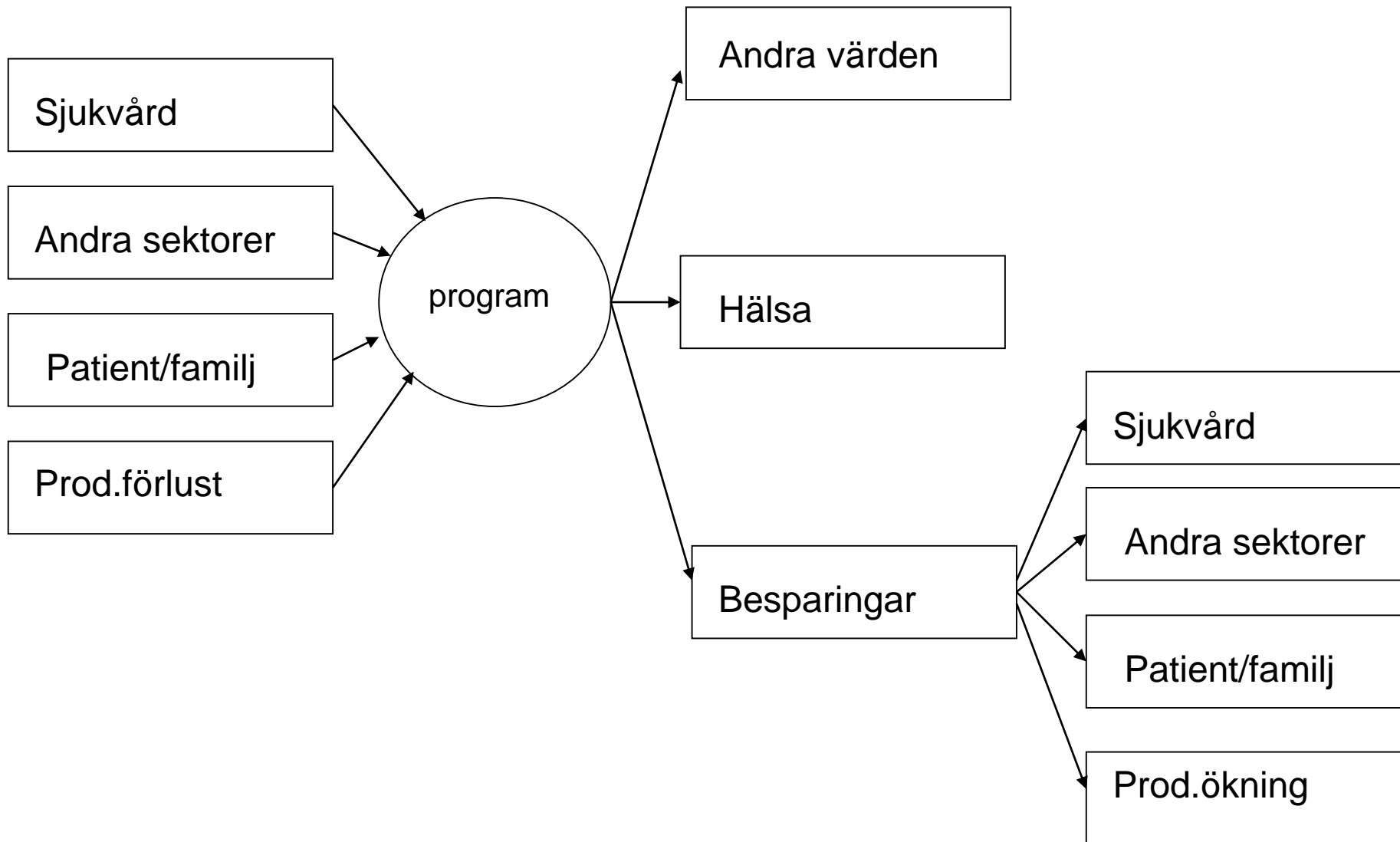

Quality Adjusted Life Years (QALY)

KOSTNADER

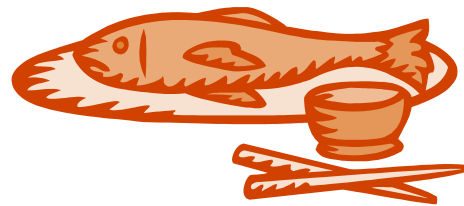
EFFEKTER

Bästa möjliga folkhälsa givet en budget

Kostnad

Effekt

Vilket alternativ ger mer
”hälsa” för pengarna?

- 20 000 KR/QALY
- 500 000 KR/QALY

- 50 QALY per satsad miljon
- 2 QALY per satsad miljon

10 mkr till prevention av hjärtsjukdom eller till behandling av allergi?

	Hjärtsjukdom	Allergi	Psykisk sjukdom	M fl
Primär prevention	+10			
Sekundär prevention				
Behandling		+10		
Rehabilitering				

Hur många QALYs får vi för en miljon?

• Kolesteroltest+dietråd(50-69 år)	400
• Neurokirurgi, akut skallskada	370
• Läkares råd att sluta röka	330
• Neurokirurgi, pulsåderbräck	180
• Höftledsprotes	75
• Allmän mammografi	15
• Hjärttransplantation	10
• Kolesteroltest+dietråd (25-49 år)	6
• Neurokirurgi, elakartad hjärntumör	1

(Mason m fl BMJ 1993;306:570-2)

Vilken kostnad per vunnen
QALY kan vi acceptera?

Tröskelvärde

Intervention	Kostnad	Effekt	Besparing	Kostnad per QALY
A	B>K	Q	B	<0
B	K>B	Q	B	100000 Kr/QALY
C				200000 kr/QALY
D				300000 kr/QALY
E				400000 kr/QALY
F				500000 kr/QALY
G				600000 kr/QALY

Tröskel-
värde

Intervention	Kostnad	Effekt	Besparing	Kostnad per QALY
A	B>K	Q	B	<0
B	K>B	Q	B	100000 Kr/QALY
C				200000 kr/QALY
D				300000 kr/QALY
E				400000 kr/QALY
F				500000 kr/QALY
G				600000 kr/QALY

Intervention	Kostnad	Effekt	Besparing	Kostnad per QALY
A	B>K	Q	B	<0
B	K>B	Q	B	100000 Kr/QALY
C				200000 kr/QALY
D				300000 kr/QALY
E				400000 kr/QALY
F				500000 kr/QALY
G				600000 kr/QALY

 Tröskel-
 värde

Tröskelvärde i Sverige:

500000 SEK/QALY

Svår sjukdom ännu högre

Hur vanligt är $B > K$, dvs att
interventionen sparar mer än
den kostar?

Vi gjorde en systematisk
litteraturoversikt av insatser
mot barnfetma:

Kostnad per QALY < 0 $< 5/100$

Kostnad per QALY > 0 $> 95/100$

Använd samma tröskelvärde för
prevention och behandling
(500000) QALY!

Ställ inte i utsikt att
prevention sparar pengar!

Normativa principer i den ekonomiska analysen:

1. Bästa möjliga hälsa givet tillgängliga resurser
2. QALYs bästa tillgängliga effektmått
3. Effektiva åtgärder riktade mot svår sjukdom eller "utsatta" har ett större värde